

Antisams asmetus parengé ir ié Aido redakcijs o, sažiningo ir iavimó ypaé lie ns-svarbu yra a sugaišti laiko, Aido redakcijs u yra dar ir tas dokumentus, Aido ia turés pilna re ametus dokumen tus, visj doku racija, visi nu karteiró randasi

izmas ???

ar astrusis reu zema, votys ir dymas moderni modernis? Liaulia LICCIARDI, Rua 44. (Boim Retiro) telefonas: 5-4176 (15 ligi 18 val. 200000. oje parduodamas s ir žemés skly gu teirautis Aldo

S PAIESKO

Respublikos Kou Paulo prašo pas kelbimá: Naujo Tarkos pasiuly ma Hitleris nedarys. Vokieciu agentura „DNB“ paskelbė oficialu pranešima, kuriame sako, kad kancleris Hitleris jokiu nauju taikos pasiulymu anglams nedarysias. Hitleris pasiuly taika, bet tas pasiulymas buvo brutališkai angli atmetas ir sumindziotas Anglai patys pasirinko kara. Ir dėl to Vokietija dabar aiš kiai žino, ko anglai nori ir kokiu keliu turi eiti Vokietija. Taigi, taikos Europoje ne bus. Karas tesis, kol kariajuan čiū bile kuri valstybė galuti nai suklups.

mene

TEIRA DE IDEN englia dokumentus rengia visus reiki ni ir saginfolgal. Igi 8 val. vakar dienos.

ophone 2-113

ADER

de skausmu ir Astma

s, 21 Aparte

9.

ir nuo 14

ojas

ilhães

edakocija

us prima: Anri nias.

Nepartinis Lietuviu Laikraštis
Semenario Lithuano Independente
PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Pietų Amerikoje
met. mo 125000. Lietuvoje ir kitur 200000
Atskiras numeris — 300 reisu
S. Paulo, Rua da Moóca 1721

LIETUVIŲ AIDAS

BRAZILIJOS

JORNAL LITHUANO ECHO.

Nepartinis lietuvių laikraštis
Semenario Lithuano Independente
14
JOSÉ LEITE DE SALLES
Redactor—Chefe
Redakcijos ir Administracijos adresas:
S. Paulo R. da Moóca, 1721

10- ti metai |||| Brazilija -- São Paulo 1939 m. Spalių — Outubro 28 d. Nr. 45 (493)

Lietuvos Kariuomenė Izenge I Vilniaus

LENKIJOS ATSTOVAS
PROTESTUOJA.

Lenkijos atstovas Brazilijoje paskelbė notą, kurioje protestuoja Lenkijos vyriausybės vardu dėl to, kam Lietuva pasirašė su rusais sutarti ir kam Lietuva pasiima Vilnių sau. Lenkijos atstovas sako, kad Lietuva imdama Lenkijos žemės - Vilniaus kraštą - prisideda prie Lenkijos padalinimo.

Idomų butu žinoti, nuo kada Vilnius priklauso Lenkijai ir kokiu būdu tas kraštas atitekes buvo lenkam. Be to, ar gi iš tikruju Vilnius ir jo apylinkės yra Lenkijos teritorijos dalis?

NAUJO TAIKOS PASIULYMA
HITLERIS NEDARYS.

Vokiečių agentura „DNB“ paskelbė oficialu pranešima, kuriame sako, kad kancleris Hitleris jokiu nauju taikos pasiulymu anglams nedarysias. Hitleris pasiuly taika, bet tas pasiulymas buvo brutališkai angli atmetas ir sumindziotas Anglai patys pasirinko kara. Ir dėl to Vokietija dabar aiškiai žino, ko anglai nori ir kokiu keliu turi eiti Vokietija. Taigi, taikos Europoje nebus. Karas tesis, kol kariajuan čiū bile kuri valstybė galutinai suklups.

RUSAI PAGALBOS VOKIECIAMS
NEDUOS

Is neoficialių šaltiniu paskelbta, esą, rusai atsisake vokiečiams teikti pagalba kare su prancuzais ir anglais. Hitleris esą yra pralaimėjęs galutinai.

BERLYNAS. Hitleris greitai išleisias dekretu, kuriuo bus uždarytos visos kataliku bažnyčios Vokietijoje. Taip Hitleris atsidėkoja katalikams už tą pagalba pasiekti valdžios Vokietijoje.

REPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMAI PERU
REPUBLIKOJE.

Peru valstybėje eina respublikos prezidento rinkimai. Yra pastatyti du kandidatai. Iki šiolei daugumą balsu turi surinkęs kandidatas Manoel Prado.

ARESTAI VILNIAUS
KRASTE.

Rusu raudonajai armijai iėjus i Vilnių buvo paleisti visi politiniai kaliniai, ju tarpe buvo ir lietuvių. Bet ta laisve neilgai truko. Susidariusi naujoji sovietų vyriausybė vėl pradėjo areštuoti žmones. Telegamos praneša, kad areštuojami socialdemokratai ir trockistai. Areštuoti esą yra ir lietuvių.

Miestas

Lietuva atgaus Klaipėdos kraštą. - Vilniaus gubernaterius Merkys. Pasakoti Lietuvos kariuomenės atsarginiai Lietuviu-rusu pasitarimai ir kitos žinios

Vokiečiai Rengiasi Dideliems Musiams

LIETUVOS KARIUOMENĖ
VILNIAUS MIESTE.

Lietuvos istorinis miestas ir sostinė Vilnius ilgai buvo lenkų okupuotas. Lietuviai ne kumet neišžadėjo Vilniaus ir dėl Vilniaus krašto ilgai fiėtu vių — lenkų santykiai buvo nenormalūs. Tik tai pereitu metu kovo mėn. lenkai pasiuntė Lietuvai grasinanti ultimatumą, kad Lietuva išžadėtų Vilniaus, išbraukti iš savo konstitucijos savo sostinę ir užmegstu santykius su lenkais, Lietuva budama siūna priėmė ši skaudu lenkų grasinimą ir su lenkais užmegzė santykius. Bet tas truko neilgai. Už metų, vokiečių — lenkų karas sugriovė Lenkijos valstybę, jos žemės tapo padalintos tarp vokiečių ir rusu, o Vilnius su jo apylinkėmis vėl atiteko Lietuvai. Pereitį mėnesį rusu-lietuviu pasirašyta sutartis pripažino Vilnių Lietuvai ir Lietuvos kariuomenė po tam tikru formalumė spalio 26 dieną izengė i seną Lietuvos sostinę. Vilniaus miesto ir krašto gubernatorium Kauno vyriausybė paskyrė Kauno miesto burmistrą Merkį.

SU KLAIPEDA GALI IVYKTI PANASIAI.

Vokiečiai grasinimais buvo atėmė iš Lietuvos Klaipėdos kraštą ir jos vienintėli uostą. Vokiečiai užėmė Klaipėdą, tuojaus pradeje buvo statyti tvirtovės. Bet pastaruoju laiku tvirtovės nebestatomos, visa karo medžiaga gabenama Vokietijon, o Klaipėdos kraštas ruošiamasi atiduoti Lietuvai. Tuo reikalu eina pasitarimai.

DAUG PABEGELIU LIETUVOJE.

Zlugus Lenkijos valstybei, i Lietuva daug atbėgo lenkų ir Lenkijos žydų. Priskaitoma jų keliosdešimtys tukstantiū. Amerikos lenkų federacija kreipėsi i Lietuvos Raudonaji križių prašydama rupintis pabėgėliais. Tam reikalui Federacijai pažadėjo suteikti reikalingu lėšų.

ATSARGINIAI PASAUKTI
KARIUOMENEN.

Havas iš Kauno praneša, kad tapo pašaukti kariuomenė atlikti karine prievole pašaukti visi 1911 metų karininkai ir spacialių daliu kariai kurie atliks 6 mėnesių pratimus.

RUSU KARINE MISIJA
KAUNE.

Spalių 22 dieną i Kauna atvyko rusų karinė misija tar tis dėl kariniu baziu Lietuvoje

MILITARINIS VOKIECIU
PASIRENGIMAS
KARUI.

Vokietijos armija galutinai parengta naujam karui. Pranešimai iš Europos sako, kad Vokietija pasirengusi dideliam karui ir netrukus pradės smarkia ofenzyvą vakary fronte. Karas Europoje kaip iš viso ko mašos, bus tiesiamas. Visi laikos planai nuėjo nekais. Siame kare gali buti paliestos ir neutralės valstybės kaip Belgija, Olandija ir Svecarija. Luksemburgo kunigaikštija gali buti pirmiausia paliesta.

LONDONAS. Tarp Aanglijos ir Sovietų Rusijos eina ekonomines derybos.

SOVIETU — SUOMIU PASTARIMAI.

Sovietu — suomių pasitarimai da nebaigtis. Sovietai, esą stato suomiams vis naujus reikalavimus, kurie jokiu būdu nesutinka jų priimti. Padėtis tarp rusų ir suomiu darosi aštresne. Nežinia kuo gali baigtis tos derybos. Sovietai esą pasirengę iteikti ultimatumą ir Svedijai, kad ir švedai užleistų kaikurias juru bazes rusams.

KAUNAS. Vėliausios žinios iš Kauno pranešamos, kad Lietuvos kariuomenė tik spalio 27 d. izengė Vilniun.

MASKVA. I Maskvos pranešama, kad laike šio karo neišarna Amerika prarado savo 21 laivą.

BUVES LAMPEONO BANDO
DALYVIS TERORIZAVO
S. PAULO GYVENTOJUS

Spalių 22 d. São Paulo Forca Publika kareivis Modesto išejo is kareivines lapi-ginklavės šautuvu ir keliais šimtais šuviniių ir nuėjo pas buvusią savo meiluže gyvenančia rua Victoria pensijone. Vė nušove, išėjo i gatve ir pradėjo šaudyti praevius. Kareivis Modesto nušoves viso 6 žmones — 3 guardas ir 3 civilinis* ir 14 sužeidė. Visas miestas buvo pagautas panikos. Policija ir kariuomenė buvo sukelta ant kojų, bet žmoguzdzio nesuėmė. Jis pasišvaistės su šautuvu po miesta ligi kitos dienos ryto, nuėjo i Kareivines kiemą ir nusišovė Laikraščiai rašo, kad kareivis Modesto buves Lampeono bandos dalyvis, bet už nedrausmingumą pašalintas. Sioo ivykiu sujaudintas visas S. Paulo miestas.

VENGRIJOS VOKIECIAI
BRUZDA.

Vengrijoje yra labai daug Hitlerio kraujo broliu - vokiečiu. Dabar kaip reikalinga visi ems vokiečiams grizti i Vokietija, ne visi liko patenkinti Hitleriu ir labai jie pradėjo bruzdėti. Vengrijos vokiečiai grizimu i Vokietija labai susirupine ir prieš tokią Hitlerio politiką pradėda bruzdėti.

FORMALIAI PASKELBS
KARA?

Anglų laikraštis „Daily Mail“ rašo, kad Hitleris susaaks šiomis dienomis Reichstaga (parlamentą) ir formaliai paskelbės kara Anglijai ir Prancuzijai.

BERNA. Sveicarijos karovadovybė skelbia, kad jos sumobilizuota kariuomenė bus ligi kalėdų, kol paaiškės Europoje padėtis.

LONDONAS. Spalių 25 d. vokiečiu submarinai paskandino du angli laivus, spalio 26 d. vieną laiva, ir taip kasdien skandinami angli laivai.

BLOGEJA SANTYKIAI IS-PANIJOS SU SVENTUOJU SOSTU.

Iš Ispanijos pranešama, kad smarkiai pablogėjo Ispanijos santykiai su popiežium. Generolas Franko nori apkarpyti kunigų ir vienuolu teises, nes dabar Ispanijoje labai išgalėje vienuoliai, kurie ten turi didelės įtakos krašto valdyme. Bet generolas Franko nori dalinai tas teises suvaržyti. Prieš tai sukilo bažnyčia ir nežinia kuo baigsis Franko ginčas su bažnyčia.

VOKIECIU MOKYKLA
RUSIJOJE.

Sovietų Rusijoje bus isteigta vokiečiu meno ir muzikos mokykla. Maskvos teatre bus statomos vokiečiu operos, o koncertuose bus išpildomi vokiečiu muzika.

IR ITALIJOS VOKIECIAI
TURI ISSIKRAUSTYTI.

Visi vokiečiai gyvenantieji Italijoje laip pat turi issikraustyti iš Italijos ir pereiti gyventi Vokietijon.

IS LEKTUVO SOKO JURON

Montevideo aerodroman atvyko vienas asmuo, kuris pareiskė noro pasivažinėti. Susitarė su lakunu Aldo Bernardino, sėdo abu lėktuvan ir pakilo virš miesto. Nepažįstamas pareikalavo, kad lakunas pasuktų juro link. Lakunas atsisakė. Tada nepažįstamas keleivis peiliu pagrasino lakunui tas turėjo klausyti. Skrendant lėktuvui virš jūros, nepažįstamas keleivis šoko iš lėktuvo ir pasinėrė juroje. Montevideo policija tyria dalyką.

GREITAI IEIS LIETUVNO
RAUDOJI ARMIJA.

Iš Kauno pranešama, kad Kaune eina pasitarimai rusu su Lietuvos vyriausybe ir greitai atvyks i Lietuva raudonoji armija stovės trijose vietose: Vilkaviškyje, Kaišėdoryse ir Kelmėje.

MASKVA. Sovietų laikraštis „Izvestija“ rašo, kad Turkija pasirašydama sutarti su anglais ir prancuzais sulauzo savo neutraluma ir stoja karan prieš sovietus.

Pelos infelizes dementes

Colocando nessa função técnica e fria que era o velho conceito de governo um sentimento christo e humano, o sr. Adhemar de Barros elevou a um plano muito alto a sua administração. Com esse criterio, que não iludiu o sentimento de arte difficil e rude de dirigir o povo, o Interventor em São Paulo acabou ganhando o carinho dos governados. „Amor com amor se paga“, diz o velho adagio que cristaliza um principio fundamental de sabedoria do povo.

Seu coração foi tocado, desde que assumiu o cargo de os destinos dos paulistas, pelas cenas desumanas e degradantes que provoca a promiscuidade dos dementes não apenas em logares improprios, insalubres e contrastantes com os principios que regem a higiene mental, como nas celas das cadeias. Nos Estados Unidos, um alienado que recuperou a saude do intelecto, escreveu um livro que teve imensa repercussão não apenas nos circulos medicos, como nas rodas administrativas da grande republica „yankee“. Nesse livro condenava o sistema adoptado nos proprios hospitais americanos, fazendo ver

a incompreensão que reinava dentro de taes estabelecimentos quanto a maneira de tratar os infelizes que haviam perdido a razão.

Se isso se dava com referencia a institutos apropriados, que se dizer da desumana retenção de dementes em locais improprios, alguns infectos e, supremo horror! entre as grades de uma cela?

Não ha, pois, palavras para louvar o alto sentimento generoso e christo que ditou a decisao rapida e inflexivel do sr. Adhemar de Barros retirando os alienados das prisões e de locais não adaptados a sua hospitalização. Iniciada a remoção dos dementes sob sua fiscalização pessoal para o magnifico e moderno sanatorio que é o Hospital de Juquery, cujas instalações foram ampliadas por iniciativa do seu governo, esse trabalho humanitario foi concluido com o recolhimento de mais 268 insanos que, retirados do Manicomio da Penha, foram instalados no Hospital Central de Juquery.

Este Hospital, um dos mais celebres do continente quer pela sua organização, quer pela vastidão das suas

dependencias modernas, higienicas, modelares, quer, sobretudo, pelo grupo de eminentes psychiatras que nele trabalha, criando uma verdadeira escola scientifica, é bem o local indicado para reunir aqueles a quem o destino privou das luzes da inteligencia ou perturbou as facultades da razão. Sob o amparo desses apostolos da ciencia, que são, ao mesmo tempo, creaturas devotadas a dolorosa sorte dos insanos, encontrarão possibilidades de cura, retornando assim a sociedade da qual a molestia os excluiu.

Nos locais onde eram encarcerados, porem, não lhes restava nenhuma esperanca, sinão a cerezeza de se agravar sempre mais o mal que os conduzira a tragico destino. Basta encarar esta face de humanamente avante. E' por questào para vaffar o alcance da obra que o sr. Adhemar de Barros levou corajosa e isso que afirmamos que o Interventor paulista elevou a um alto e nobre plano a sua missão de responsavel pelos supremos interesses das nossas populações.

gyventa jų kraujo broliais. O dabar taip lengvai turi atiduoti ji vėl Lietuvai. Tai ir daroma 55 metams Klaipėdos krašto perleidimas.

Sitą Lietuvos reikalavimą, be abejo, remia ir palaiko Sovietų Rusija. Arba geriau tariant: Klaipėdos krašto iš vokiečių reikalauja Sovietai.

Vėliausios žinios iš Europos sako, kad vokiečiai jau pradėjo kraustyti iš Klaipėdos. Visi kariniai įrenginiai tvirtai jau nebestatomos, kaip buvo pradeta statyti tuoj tą kraštą užėmus, bet gabenama viskas Vokietijon ir kraštas nuvalomas.

BUS IKURTA LENKIJOS NAUJA VALSTYBE.

Jau nustatytos Vokietijos sienos, užėmus Lenkiją. Dalis buvusios Lenkijos pereina grynai vokiečių teritorijon, o kita dalis paliekama naujai Lenkijos valstybei, kuria vokiečiai žada ikurti. Naujoji Lenkijos valstybė bus ikurta tarp dabartinės Rusijos sienos ir Vokietijos nustatytos sienos. Tokiu budu susidarys nauja Lenkijos valstybė tarp Vokietijos ir Rusijos. Sioje valstybėje bus apgyvendinti lenkai ir žydai, o vokiečiai iš tų kraštų bus išvežti Vokietijon.

Tai gi, lenkai dar turės savo valstybę. Tik, žinoma, ji nebus jau jokia kokia buvo prieš karą. Tai bus gryna lenkų valstybė, apgyventa vien lenkais ir žydais.

KRAUSTOMI VOKIECIAI IS PABALTIJO.

Dar vienas vokiečių laivas „Sierra Cordoba“, išplaukę iš Talino su vokiečiais. Iš Estijos jau išgabenta trečdalis estų vokiečių Voiketijon, viso 4.900. Vokiečiai labai nenori važiuoti Vokietijon.

AUSTRIJOS DARBININKAI PRIES HITLERI.

Austrija yra inkorporuota prie Vokietijos. Visa tvarka ir valdžia yra hitleriška. Šiomis dienomis austrų pabėgėliai paskelbė manifesta i visus austrus, kuris buvo perskaitytas per Paryžiaus radio, kuria me sakoma, kad visi Austrijos darbininkai yra pasiryze aukoti savo gyvybes kovai su Hitleriu, o ne kariauti už Hitleri prieš sąjungininkus. Manifestas ragina visus austrus bėgti iš Hitlerio kariuomenės ir stoti savanoriais prieš Hitleri.

EKONOMINES RUSU-VOKIECIU DERYBOS.

Šiomis dienomis lankėsi Maskvoje vokiečių ekonominė misija, kuri tarėsi su rusų valdžia ekonominiiais reikalais, Vokiečių žinios skelbia, kad šių pasitarimų dėka, rusai pažadėjo Vokietijai pasiusti 2 milijonus tonų ivairiu žemės ukio produktų. Kaip atrodo, vokiečiai atsigaus kiek gavo rusiškos duonos.

VOKIECIU VEIKIMAS JUROJE.

Kiekvieną dieną pranešama apie naujai nuskandintus laivus. Ir pasirodo, daugiausia laivų uskandinama angfu, kuriuos vokiečių submarinai sprogdina. Vokiečiai vieną amerikų laivą sugavo ir nuvarė i rusu uostą. Dėl to laivo gali likti rimtas konfliktas.

SULAIKYTAS VILNIAUS KRASTO OKUPAVIMAS.

Po rusų-lietuviu derybu Vilniaus krašto tapo pripažinta Lietuvai. Rusų raudonajai armijai okupavus Vilniaus kraštą, tenai buvo sudaryta laikinoji vyriausybė - sovietai. Bet pripažinus tą kraštą Lietuvai, laikinoji vyriausybė turi pasitraukti ir užleisti Lietuvai. Žodžiu, Vilniaus krašto administracija turi pereiti i Lietuvos rankas. Rusai su lietuviais susitarė kaip ir kada turi būti užimtas Vilniaus kraštas Lietuvos kariuomenės. Buvo numatyta, kad spalį 25 dieną Lietuvos kariuomenė turi iesti Vilniun. Paskirtas net ir Vilniaus krašto naujas valdytojas, butent Kauno miesto burmistras Merkys. Bet Vilniaus krašto okupavimas staiga sulaukytas. Kas tenai ivyko, nežinia, bet pranešimai iš Stokholmo sako, kad Vilniuje eina didelis rjausės tarp tenai gyvenančių lenku ir bolševiku. Dėl tos priežasties Lietuvos kariuomenė gavusi staigų pranešimą iš Kauno, kad iki atitinkamo parėdymo kariuomenė Vilniun dar neitų. Taigi, Vilniaus okupavimas sulaukytas paskutine valanda ir atidėtas. Kada tas ivyks, nežinia.

RINKIMAI OKUPUOTOJE LENKIJOS DALYJE.

Spalį 22 dieną okupotoje Lenkijos dalyje, karių užėmė raudonoji armija, kaip Ukrainoje ir Baltarusijoje, ivyko seimo rinkimai. Rinkimose dalyvavo visi gyventojai ir išrinko atstovus, kurių sastatas yra: 72% baltgudziu, 11% lenku, 8% žydu ir 4% rusu. Naujai išrinktieji atstovai turės ratifikuoti Baltgudžijos ir Ukrainos aneksavimą, išleisti naujus istatymus, kaip žemės reformos ir industrijos nacionalizavimą ir kt.

Sioji Lenkijos dalis buvo rusų užimta rugsėjo 17 dieną.

VOKIETIJA ATSIŠAKO PRO PAGANDOS PRIES KOMUNIZMA.

Hitleris buvo aršiausias komunizmo priešas. Jisai buvo sukures kovai su komunizmu, antikominterno bloką. Jisai, sakydavo, kad su bolševikais rusais neturėsias jokių santykių ir kovosias komunizmą visomis priemonėmis, itrauksias i tą kovą ir kitas valstybes. Tiesa, jisai ir buvo itraukes šion kovon Italija, Ispanija, Japonija ir Vengrija. Pačioje Vokietijoje spauda buvo pilna nukreiptų informaciju prieš Maskvą. Buvo pradejes eiti kovai su komunizmu specialus laikraštis Berlyne vardu „Anti Komintern“. Bet dabar jau viskas pasikeitė iš pamatu. Hitleris jau atsisako kovoti komunizma ir savo laikraščio „Anti-Komintern“ pavadinimą liepė pakeisti kitu vardu. Redakcija sakosi, kad dabar tas laikraštis užsiimsias vien žydu klausimu nagrinėjimu.

BERLYNAS. Vokiečių okupuotoje Lenkijos dalyje paskirtas valdytojas Greiser, buvesves Dančigo senato prezidentas.

BERLYNAS. Hitleris areštavo du senus generolus: Hammersteiną ir Stulpnagelį. Jie itarti ruošė monarchistin sukilimą Vokietijoje. Hitleris monarchijos nenori. Jis Vokietija greičiau prives prie komunizmo.

Apie nelaimingus protoligonius

Vaduodamas žmoniškumo ir kristiomybės dėsmiais. São Paulo estado interventorius p. Adhemar de Barros sukūrė savo administracijoje dideli ir garbingą planą. São Paulo Interventorius, neatsižvelgiant sunkiu savo pareigų ir atsakomybės valdyti šį kraštą, savo dideliais darbais atsistojo pirmon eilén visų iki šiolei buvusių valdytoju. „Už meilę, meilė mokama“, sako žmonių išmintis.

Jautriausias jo širdies stygos buvo paliestas nuo pat jo garbingos pradėtos misijos vesli ir tvarkyti paulistų reikalus. Iš daugelio svarbių juo rūpestių buvo sutvarkyti nelaimingųjų proto ligonių reikalus, kurie buvo užmiršti, be jokios priežiūros, be tam tikros vietos, apiešti. Amerikos J. V. vienas ligonis, kuris po ilgo gydymosi atgavo sveikatą, parašė labai idomią knyga apie nelaimingųjų proto ligonių gyvenimą Amerikos ligoninėse. Sioji knygoje buves proto ligonis smerkia amerikoniškas ligonines ir tas sistemas, kuris priimto ligoninėse. Knygoje išdėstoma, kad gydomi proto ligoniai dabartinėse amerikoniškuose ligoninėse ligoniai nei na geryn, bet daugiau pamįšta. Jiems esą nerodoma jokios žmoniškumo.

Proto ligonių priežiūros ir tinkamo gydymo svarbą suprato ir ėmėsi darbo p. Adhemar de Barros, kurio vaisiais reikia džiaugtis ir tarti atitinkamos pagarbos žodžius už jo toki kilnų pasisventimą. Jis pailuosavo ligonius iš kalėji-

mų ir iš tu vietu, kurios nieko neturi su ligonio gydymu. Ligoniai patalpinti specialiai tam reikalui parengtose patalpuose — kofektėje ir specialistų prižiūrįmoje Juquery Ligoninėje. Sioji ligoninė yra praplėsta, pagerinta vietos valdžios ir į ją sutalpinta 268 ligoniai, kurie anksčiau buvo Penha beprotiu namuose.

Sioji ligoninė yra viena moderniškiausių, geriausiai įrengtų, higieniška ir atrodo ne tik iš paviršiaus, bet pilnoje to žodžio prasmėje, lyg

kokia mokykla. Sioje ligoninėje ras sau prieglaudą visi tie, kuriems gyvenimas atėmė proto sviesą ir čia jie bus prižiurimi, gydomi ir mokomi, kad jie vėl galėtų grįžti i visuomenę sveiku ir blaiviu protu ir užimti savo buvusias vietas visuomenėje.

Šis didelis ir humaniskas darbas atliktas garbingo São Paulo estado Interventoriaus p. Adhemar de Barros. Dėl to sakome kad paulistu valdytojas buvo garbingoje misijoje atliko labai svarbų darbą.

Klaipėdos kraštas Lietuvai

Naujoji Lenkijos Valstybė - Gandai is Vilniaus krašto - Klaipėdos kraštas Lietuvai Ivarios žinios is Europos

VOKIECIAI KRAUSTOSI IS LIETUVOS.

Spaudoje buvo rašyta, kaip brazilų, taip ir musu, prieš parą savaitiu, kad Lietuvos vyriausybė reikalaujanti iš Vokietijos, kad ji atiduotų Lietuvai šiais metais kovo mėn. užgrobtą Klaipėdos kraštą. Šios žinios pasiekė mus iš ivairiu Europos šaltiniu. Jas paskelbė anglų, prancuzu ir amerikonu žiniu agenturos pabrėždamos, kad šitoki Lietuvos reikalavimą pasizadėjusi paremti Sviety Rusija. Dėl šiu žiniu tyležo rusų ir vokiečių agenturos. Atsiliepė tik tai Kauno Elta, kuri paskelbė, kad minėtos žinios neturintios pagrindo ir Lietuva su savo kaimyne Vokietija gyvenanti geruoju ir

jai jokių reikalavimu iki šolei nėra padavusi.

Tas buvo prieš porą savaitiu. Siandien padėtis atrodo kita. Pasikartoję vėl pirmesnieji gandai, kurie atrodo jau gali buti tikri. Lietuva tikrai reikalaujanti iš Vokietijos Klaipėdos krašto. Tuo reikalu, atrodo, einančios derybos tarp Lietuvos ir Vokietijos iš Europos pranešimai atėina, kurie sako, kad Vokietija sutinkanti duoti Lietuvai Klaipėdos kraštą, tik ne visai, o 55 metams naudotis. Toks vokiečių sutikimas aiškus. Ir be to, kodėl vokiečiai sako, kad tik 55 metams, taip pat aišku. Jiek tik prieš kečius dar mėnesius vokiečiai tą kraštą užgrobė tokiu triukšmu, sakydami, kad tai jų teritorija ap-

Kaip Atrode Varšuva Puolant "Teisingumo" Nuostatai, Kuriu Turi Laikytis Kariaujančios Salys

Laikė lenku-vokiečių karo vienas baisiausių vazdų buvo — Lenkijos sostinė Varšuvos puolimas ir didvyriškės jos gynimasis. Varšuvos gynėjai — tai tikri didvyriai, kurie heroiskai gynėsi nuo užpuoliku per 20 dienu, kol galutinai išsekė jų jėgos. Varšuvos puolimas ir jos gynimasis lenku istorijoje užims svarbią vietą. Jei kada nors lenkų tauta susivienys ir atstatys savo valstybę, tai Varšuvos gynėjams bus pastatytas paminklas, kad atmintų juos busimos tautos kartos.

Varšuva, puolant Vokietiams, atrodė tikru pragaru. Reikia tik išvaizdinti: miestas apsuptas vokiečių ginkluotos armijos, geriausių ir stipriausių motorizuotu vokiečių karinių jėgų. Diena ir nakti kanuolės ir kulksniaidžiai spaudė Varšuvos miestan pragarišką ugnį, o vokiečių karo lėktuvai sėjo padėgamasias bombas iš viršaus. Varšuva buvo lyg degančioje dėžėje uždaryta. Tačiau jos gyventojai ir kariuomenės dalys, kurios buvo like Varšuvoje, didvyriškai gynėsi. Varšuvos radio stotis, nuo smarkių bombardavimų

buvo sugadinta ir negalėjo susisiekti su pasauliu. Bet atremontavus stotį, Varšuva vėl prasneko į pasauli ir pareiškė, jog jos gynėjai, kad ir maža villies yra, bet laikysis ir ginsis. Ir laikėsi.

Bevoik kas dieną apie 200 vokiečių lėktuvu atskrisdavo virš Varšuvos ir leisdavo bombas. Vieną dieną čia krito virš 3.000 civiliniu gyventojų. O Varšuva buvo puolama 20 dienų. Tai kiek čia žmonių palaidota Varšuvos gatvėse. Kada vokiečiai užėjo į Varšuva, aišku, jie rado čia ne miesta, o tikra kapinyną, kur žmonių ir gyvulių lavonai sumaišyti su namų griuvėsiais gulėjo ir ora darė be galo tvanku ir nepakenčiama. Kasdiena Varšuvoje kildavo naujų gaisrų apie keliasdešimtis. Visas miestas buvo apimtas ugnies, visas miestas traskėjo milžiniškais bombų ir sovinių sproginiais, visas miestas vaitojo pragariškoje ugnyje. Žmonių pasiryžymas nepasiduoti buvo be galo didelis. Bet, pagaliau pradejo trukti netik maisto, vandens, net ir oro kvėpuoti, bet ir dusti didelio karščio ir oro stokos.

Varšuvos gynėjai buvo isi tikinė kad Anglija ir Prancuzija atsius jiems pagalba. Atremontave radio stotį, jie kas valandą šaukėsi į pastaruosius pagalbos ir reikalavo jos kuo greičiausia. Bet gelbėti ju niekas ne tik nesiskubino, bet, kaip atrodo, net ir negalvojo apie juos. Tačiau gynėjai nebuvo nustoje vilties, jie tvirtai tikėjo sufaukti pagalbos. Sugriautos barikados ir apsigynimo punktai paskubomis buvo taisomj, nes tikrai buvo manyta ne po ilgo atvyks anglai ir prancuzai atmuš vokiečius ir juos išgelbės.

Varšuvos jėgos silpnėjo, gynėjų skaičius mažėjo, miesto murai darėsi visai beviltiška, nors gyvųjų tarpe pasiryžymas buvo dar labai didelis. Bet viskas veltui. Paskutinis Varšuvos gynėjų pranešimas per radio buvo toks: „Pasakykite Anglijos ir Prancuzijos vyriausybėms, kad mes dar laikomes ir mes dar tikimės, kad mums pagalba iš musu santarvininkų ateis“.

Tai buvo paskutinis Varšuvos žodis prieš mirtį. Santarvininkai jokios pagalbos neatsiuntė ir Varšuva pasidavė, nes jau nebuvo kam gintis.

Gal viskas pateisinama meilėj, bet ne viskas kare. Teorij, kariaujančios salys privalo laikytis tam tikru „teisingumo“ nuostatu, nors praktikoje nevisuomet to žiurima. Karo taisyklės yra nustatytos tarptautinėmis valstybių sutartimis. Kiekvienos salies armija turi taisykliu knyga, kurioj pasakyta kas karo metu armijai yra leistina, o kas neleistina. Jungtiniu Valstiju armijos, taisykliu knyga susideda net iš 116 smulkaus rašto puslapiu. Tai yra rankvedis.

Visos karo taisyklės remia su trim pagrindiniais principais, kurie yra tokie.

1. Militarinė butnybe. Sis principas duoda teise armijai naudoti bet kokią jėgą kad ji galėtų laimėti kovą.
  2. Zmoniškumas. Sis principas draudžia vartoti žvėriškąs priemones, kurios karo laimėjimui neturi lemiamos reikšmės.
  3. Padorumas, kuris draudžia negarbingą elgėsi.
- Stai pavyzdys, ką galima pavadinti padorumu. Vokiečiu submarina, pasiruošusi skandinti angļu prekybos laivą, pirma išsiunčia per savo radiją SOS signalą kitiems laivams, kad tokioj ir tokioj vietoj yra skandinamas laivas ir jo žmonėms reikalinga pagalba. Pasirodžius, atvykstančiam pagalbai, submarina paleidžia torpedą, o

pati pasineria po vandeniu ir isnyksta. Angļu prekybos laivas nuskesta, bet jo žmonės lieka išgelbėti. Tačiau kai vokiečiu submarina skandino Anglijos karo laivą „Courageous“ ant kurio buvo apie 1,200 kareivju ir karininku, tai ji SOS signalo niekam nesunte

Ar vokiečiai darys toki skirtumą tarp civiliu ir kariu visuomet tai da lieka pamatyti. Stai, lenkai ję kaltino vokiečiu orlaivius metant bombas ir žudant civilius žmones. Tas jau priešinga karo taisyklems. Iš kitos gi pusės vokiečiai kaltino lenkus vartojant nuodingas dujas, kas taip pat yra uždrausta tarptautine valstybių sutartimi.

Karo taisyklės, paremtos trim aukščiau paminėtais pagrindais principais, draudžia vartoti sužeistuosius, šaudyt tuos kurie pasiduoda, kankinti belaisvius, bombarduoti neapsaugotas vietas, vartoti apgavingiems tikslams Raudonojo Kryžiaus vėliava arba mušio paliaubų vėliava.

Taip pat draudžiama vartoti kareivius aprengtus civiliu drapanu, bombarduoti ligonines, nuodyti šulnius bei skriausti okupuotu kraštu gyventojus.

Pereitam pasauliniam kare buvo vartojamos nuodingos dujos. Bet vėliau buvo pripa (Nukelta 6-tam pusl.)

VILNIAUS AVIMAS.

viu derybu apo pripažinta raudonajai ar Vilniaus kraštą uduaryta laikisovietai. Bet ašta Lietuvai, sybė turi pasisti Lietuvai. krašto admireitū i Lietuvi su lietuviais kada turi buti kraštas Lietuvos. Buvo nuolių 25 dienu, nenė turi buti as net ir Viljas valdytojas, niesto burmistr Bet Vilniaus as staiga suiai ivyko, nesimai iš Stokvilniuje eina arp tenai gyir bolševiku ties Lietuvos usi staigų prę, kad iki atano kariuomenę ty. Taigi, Vilas sulaikytas da ir atidėtas nežinia.

PUOTOJE VYJE.

eną okupotoje karia užmė, kaip Ukraiijoje, ivyko Runkimose da ventojai ir ikurių sastatas džiu, 11% len1% rusu. Nautstovai turės uddijos ir Uima, išleisti s, kaip žemės istrijos naclo. os dalis buvo sėjo 17 diena.

SISAKO PROLES KOMU.

aršiausias ko. Jisai buvo i komunistu bloką. Jisai, su bolševikais, jokių santykomunizmą vnis, itraukias tas valstybės, buvo itraukes ija, Ispanija, igrija. Pačioje la buvo pilna naciju prieš pradejes elizmu specialus o vardu „Anti dabar jau is pamatu. Hit: so kovoti ko-o laikraščio pavadinimā tu vardu. Re: kad dabar tas silas vien žyduėjimu.

Vokiečiu oku dalyje pas Greiser, busenato prezii

Hitleris arenerolus: Hapnageli. Jie rehistini suk Hitleris mo. Jis Vokieves prie ko.

Lietuvoj buvo didelis itempimas del kilusio karo

Prasidedes vojkeciu karas su Lenkija, Lietuvoje sukėle žmonėse dideli nerimą ir susirupinimą. Per laikus Lietuvai priseidavo nukentėti kiekvienam karui kilus Europoj. Lietuvos geografine tokia padėtis, kad tik didžiosioms valstybėms susikibus, tuojau Lietuva tą svetimuju karą turėdavo pergyventi ir savą krašto. Todel visai nenuostabu, kad dabartiniam karui prasidedus, žmonėse kilo didelis nerimas. Kauno ponai ir ponios pirmieji labiausiai susirupino. Nekurios ponitės, kurios labai brangina savo lengvą gyvenimą bet skurdžia gyvybe, pirmutinės išsiskubino ieskoli saugiu pasislėpimui vietų net tada, kol dar karas nebuvo pradėtas.

Jos rupestingai apžiurėjo Kau no fortus ir kitus tvirtesnius muros pastatus, kad karą atsitikime turėtų iš anksto pasiruose kur pasislėpti. Bet Kauno fortai jų nesuvyliojo, ten kalėjimas, kur antifasistiniai kaliniai praleidžia savo gyvenimo žydejimo metus. Tokia vieta negalėjo patraukti Kauno ponučių. Jos bėgo nuo fortų atgal namo susirupine, pakavo savo papuošalus ir rengėsi bėgti į kaimus. Kitos rūpinosi išsikasti tvirtus rusius.

Valstiečiai ir miesto biednuomenė raminosi tuo, kad Lietuva pasiskelbė buti neutrali ir ta jos neutraluma saugoti sutiko Vokietija ir Lenkija. Bet tuo patim kartu žmonėse buvo jaučiamas didelis pasiryžimas ginti savo nepriklausomybę, jei kuris nors jų kaimynas pasiryžtų i Lietuvą žygiuoti. Kiti beviltiškai žurė

jo i prasidedusi kara ir nuomodani ranka pasakydavo: „Mums vis tiek, vokiečiai ar lietuviai valdo ... vis vien dvi skuras neria nuo kupros tie ir tie ...“ Lietuvos žmonės visur vienbalsiai smerkia Anglijos vyriausybės žygius. Nei vienas neturi vilties susilaukti kokios nors pagalbos iš Anglijos. Restoranuose, sudjimuose visur plačiai kalba ir diskutuoja karo klausimą. Neapsieinama be paskalų ir gandy.

Autobuse vienas keleivis turi laikraštį. Skaito naujausias žinias, kurias perskaites, neiškenčia nepradėjes dalinti išpuodžiais su nepažistamais kaimynais; kalbasi kaip seni pažistami.

Nors pats Kaunas nepasikeites, bet žmonių nuotaika pasikeitusi. Ypač žmonės emė supirkinėti visus produktus, nors ju ir netruksta. Karui prasidedus per vieną valanda viena „Maisto“ krautuvė pardavė kelias dešimtis deziu tau dele, „Maistas“ taukų turi didelę atsarga, tai iš to viso tik krautuve padare gera bizni. Tas pats ir su duona. Nors duonos trukumo niekur nejauciam.

Bet laikraščiu pareikalavimas tai dvigubai padidėjo. Visi žmonės perka ir skaito pranešimus. Skaito net ir tie kurie niekad laikraščio ir rankas nėra buvę paėmė. Dažnai pilietis, priėjes laikraščio pirkti klausia kiek jis kainuoja, o paskui dar pradeda dertis. Matomai, kad jis laikraštį perka gal pirma syki savo gyvenime.

Radijo priimtuvų aparatai labai pabrango. Žmonės stengiasi radijo isigyti, norėdami greičiau sužinoti žinias, todėl prekybininkai naudojami progai ir kelia kainą. Kainu pakilimas jaučiamas ir ant kitu daiktu, bei produktų.

Automobiliu ir taksiju judėjimas labai sumažėjo, nes gasolino tegali gauti tik 5 litrus i diena, tuo tarpu, kada normaliai taksiai sunaudodavo po 20 ir daugiau litru. Tokia padėtis stumia taksiju savininkus i keblį padėti. Tiet gasolino nepakanka jiems, kad uždirdbti sau pragyvenimo išlaidos, o apmokėjimui paimtų ant išmokėsio taksiju nebepajęgia sudaryti reikiamų santaupu.

Pasienio gyventojai, suvalkiečiai ir dzukai mato ir girdi Vokietijos - Lenkijos karo veiksmus. Orlaiviu veikimas, bombardavimai, aiškiai girdimi, Žmonės kalba girdeje kaip buvo bombarduotas Gardinas ir Augustavas. Mate pašautus orlaivius krentančius žemėn.

Tai labai neramios dienos ypatingai pasienio gyventojams. Nei vienas nežino tikrai kas gali atsitikti rytoj, niekas negali buti tikras, kad nepaklyks kuri nors paleista kulka.

Iš Kauno skleidžiamos raminančios žinios, kad Lietuvai nėra pavojaus, nes ji laikosi neutraliai. Bet tuo pačiu laiku eina smarkus prisiruošimas apsisaugojimui nuo galimų oro ataku bei kitu netikėtumų.

Beržas.

Hitlerio kova su Vokietija

Vokietijoje gali ivykti labai dideliu permainu. Hitleris demians visų Vokietijos reakeionjeriu, o taip pat ir katalikų bažnyčios, pasigrobė valdžia ir suspaudė visa Vokietija lyg geležinėmis replėmis. Kas dėjosi Vokjetijoje per tuos sešius metus visiems zinoma. Smurtas ne tik vjdaus, bet ir užsienio politikoje. Per ilgus metus sukurtos kultūrinės organizacijos, darbininkų sąjungos turėjo užleisti vietą Gestapo armijai, Hitlerio slaptosios policijos agentams. Kalėjimai ir koncentracijos stovyklos pilnos žmonių. Ivaraus fuomo ir ivairu profestju, kam pasisekdavo pasprukti iš hitleriškų logeriu, tas pasakdavo šturpiausias dalykus. Užsieniu politikoje Hitleris vartojo irgi toki pat smurtą. Jis užgrobė Austrija, sunaikino Cekoslovakiją, apiplėšė ir kitas silpnas valstybes. Pagaliau, Hitleris puolėsi draskyti Lenkija. Ir ją paklupdė.

Visa šioji jo reakcija tiek vidaus Vokjetijoje, tiek užsienyje, atrodo, jam iseis i nesveikatą. Jau dabar Vokjetijoje veikia, slaptai žinoma, „laisvos Vokjetijos valdžia“, kuri kasdien daro pranešimus per slaptus radio ir kursto gyventojus prieš Hitleri ir jo režimą. Iš Europos ateina pranešimai, kurie sako, kad Hit-

lerio dienos, isivėlus i Lenkijos avantiura, darosi labai tamsios. Prieš naciskas judėjimas reiskiasi visoje Vokietijos teritorijoje. Didelė dauguma Vokietijos darbininkų pagavusi komunistinė bangą. Ne pasitenkinimas dabartine valdžia padidėjo po to, kai Vokietijoje pradėjo reikštis maso to trukumas. Visi gyventojai gyventojai nusivyle ir laukia kažko išganingo. Pastaruoju laiku pradėjo smarkiai reikštis ir monarchistinis judėjimas. Daugelis aukštų kariškiu esą areštuota. Taip pat didelė prieš naciška banga varoma per kataliku bažnyčia. Žodžiu — prieš hitleriškąs judėjimas eina visoje Vokjetijoje visais frontais.

Hitleris matydamas savo galybės silpnėjimą ir žmonių nepasitenkinimą, griebiasi nauju priemonių tam jodėjimui sulaukyti. Vėliausios žinios sako, kad Hitleris apart areštų ir persekiojimų, nutarė uždaryti Vokietijos kataliku bažnyčia, kad tuo budu būtų užkirstas kelias anti-naciškam judėjimui.

Visos Hitlerio priemonės prieš savo krašto gyventojus vargu jam padės išsilaikyti ilgnesni laiką valdžioje. Iš viso ko matosi, kad jis grius taip staigiai kaip staigiai jis iškijo. Kokia srovė iškils po juo, parodys ateitis.

Lietuvos Naujienos

SIURPUS GAISRAS PALANGOJE.

Rugsėjo 3 d. maždaug apie 10 val. vakare, jau po vasaros sezono besijusinėja Palanga pakėlė ant kojų kaukianti gaisrinė sirena. Nežinia ar tai gaisras ar šiaip koks aliarmas. Išsigandę žmonės bėgioja nesusivokdami, kas kur atsitiko. Tik staiga: gaisras, gaisras! Tas pats gaisras, kuris taip neseniai prarijo beveik puse Palangos.

Siaurinėje dalyje pasirodė raudoni ugnies liežuviai. Užsidegė senojoje Palangoje pil. Piekas negyvenamas namas. Iš ko kilo gaisras, nežinoma. Kaimynai pasakoja, kad ugnis išsiplėtė taip greitai, jog ne-

buvo galima spėti išgelbėti ten gyvenamos Ronkauskaitės Veronikos, kilusios iš Mažeikių apskr., Zidiku valsč. V. Ronkauskaitė i Palanga buvo atvažiavusi birželio mėnesi ir čia vertėsi prekiaudama uogas ir vaisius. Pas sudegusiojo namo šeimininką Pieką gyveno išnuomavę kamaraite ir tavrėnės, kurie pažino Ronkauskaitę, pasakojo, kad ji turėjusi su savim nemažai pinigų, nes šiomis dienomis norėjusi Palangoje atidaryti krautuve. Bendrai šis gaisras atrodo nusi- kalstamo pobūdžio, nes pagal šeimininku pasakojimą, gaisras iš vidaus kilti negalėjęs. Be to, atrodo, kad Ronkauskaitė ugnies visai nebeju tusi, nes ištraukus iš ugnies

su visa lova, lavonas gulėjo lovoje kniupščias.

NELAIMINGI ATŠITIKIMAI LIETUVOJE.

Valentukevičius Antanas, nuo Merkinės, šiomis dienomis bandęs ardyti revolveri. Ginklas kažkokiu būdu sove, nors atsarga buvo užleista, sužeidė jam ranka. Sužeistas atgabentas ligoninėn, kur išėmė kulką.

28 metų tulas vyras, nuo Balbierjškio, prieš kelmeta dienų, skaldydamas malkas, isikirto smarkiai koją.

Zdanavičius Vincas, apie 100 metu amžiaus, gyvenas Stakliškiu kaime, ikrūtes i duobe, susimūgė kairįjį sona ir ranka.

Rugpjūčio 28 d. Arimaičiu kaime, Radviliškio val., protiškai nesveikas Ivaškevičius Stepas iš keršto padėge savo globėjos Tindilaitės B. gyvenama nama, kuris sudegė. Padegėjas suimtas.

Tą pačią dieną Mikutaičiu kaime, Gruzdžių val., sudegė Venckaus V. pirtis, kuri prieš tai dvi dienas buvo kurenama. Rugpjūčio 26 d. Zemalėnų kaime, Tryškju val., kilo gaisras Vaitiekaus Stasio ukyje, kur sudegė medinis tvaras su šiaudais. Padėge mažamėte Vaitiekaus duktė žaisdama su degtukais.

DIDELIS GAISRAS KAPČIAMIESTY.

Seimų apskrity, Kapčiamiestio apylinkėj. Kalviu kaime, šiomis dienomis ukininko Barausko namuose kilo gaisras, kuris išsiplėtė ir i greitimų ukininku trobesius. Ugnis sumaikino net 3 gyvenamus

namus, dvejus tvartus ir ki. padarydama bent 10,000 litų nuostolių. Trobesiai seni, mediniai, šiaudais dengti, todėl ugnis buvo tokia smarki, kad iš jos nebuvo galima išgelbėti ne tik daiktų, bet ir pinigų, kurių Barausko gričioj buvo apie 1,000 litu. Gaisrą gesino visas kaimas, bet tik palankus vėjas, putes nuo kaimo (Kalvių kaimas dar heiskirtytas i vienkiemius) išgelbėjo kaima nuo dar didesnės nelaimės.

UZDARYTA PALANGOS PROGIMNAZIJA.

Palangos progimnazija iškurus Sventosios gimnazijai Palangoje, uždaryta Jos direktorius K. Ambrazejus nukeliamas i Kelmės gimnazija direktorium, mokytojai atleisti iš tarnybos. Kai kurie jų jau gauna naujus paskirimus.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO SLIKTOS

gerai žinoma visiems lietuviams
Rua da Conceição 79-A, Fone 4-1940 (prie pat stoties L. u z
atidarė naują skyrių — antra
siūvyklą, prie stoties Zuz ten
ir gyvenamas butas

RUA da Conceição, 11

GALECKO SIUVYKLA

Siūva rūbus pagal naujausias madas iš įvairiausių medžiagų — vietinių ir užsieni. Darbas pagal savo kokybę yra pigus, atliekamas sąžiningai, diplomuoto siūvėjo Galecko prižiūrimas.

TAD VISI IR SIUVASI RŪBUS GALECKO SIUVYKLOJE.

RUA DUQUE DE CAXIAS, 257
Tel. 4-1457

Daržai ir Ukiai

Netoli stoties Carvalho de Araujo suburbio Central do Brasil, par- duodame geriausios žemės daržams ir nedidelėms ūkiams. Žemė apaugusi mišku. Yra pakankamai vandens. Žemės k. — tik 300 — 400 reisu kvadratinis metras. Geri keliai ir arti esančios stotys duoda galimybę užvesti paukščių ūkį, verstis daržininkyste, kito tkių kultūrų auginimu ir įrengti poilsio namus.

Sklypai nuo 10.000 metrų išsimokėjimui pradant nuo 50\$000 Savininkas. Cia de Agr. Imigração e Colonização.

Pardavimų Raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-4549, S. Paulo

Sekmadeniais ir šokiadieniais ištisa savaitę galima teirautis vietoje krautuveje prieš Carvalho de Araujo stotį pas ANTONIO KRISTEN

Traukiniai iš stoties Norte išeina: 7,54; 9,05; 10,04; 11,10; 12,14 14,30.

Įregistruota nr. 45 iš 10-12-38 trečiojoje apylinkėje.

Dr. H. Schechtmann

Santa Osa Gydytojas

Vidujiniu ligu specialistas

Bendra Klinika vaikams ir suaugusiems

Ultra - Violetiniai spinduliai

Ligonius priima nuo 8 iki 9 v. ryto ir nuo 2 iki 8 v. v.

RUA DA GRAÇA, 235 TEL. 6-1461 S. PAULO

NETURI PINIGŲ? REIKIA GERŲ KOSTIUMŲ?

ad nieko nelaukdamas kreipkis siūvyklon

Vilnius

Matris: Rua da Noiva, 30 27 Tel. 8854. | Filial: Pr. Julio Mesquita, 60 Tel. 4-5015.

Kur pasisiūdin. geriausios medžiagos
silute mokėdamas i mėnesį po 20\$.

O taip pat čia gausi neperšlam-
pamą apsiaustą (capą) tokio-
mis pat sąlygomis.

Lietuviu Jaunimui

DE MESIO!

Norėdami dėvėti gražiai pasifitus rūbus ir pigiau negu kitur tik pas Paulo Ambrozevičius, kur darbas atliekamas sulig naujausių madų vyriškų ir moteriškų.

Lietuviai, išnaudokite laiką sekmadeniais ir vakarais. Užėikite ir įsitikinsite, nes darbas atliekamas neblogiau kaip São Paulo centre, bet daug pigiau.

Taip pat yra gražus pasirinkimas moderniausių medžiagų.

PAULO AMBROZEVIČIUS

RUA CICALAMES NR. 52 - V. BELLA

SKILVIS IR KEPENYS

Moderniškas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir kepenų specialisto

Be operacijos

Vidurių skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diegliai ir kitos ligos gydoma BE OPERACIJOS, įvairios Moterų ligos gydomos irgi BE OPERACIJOS, tik su inžeksonais.

Jei sergi, tai šiandien pat kreipkis pas

Dr. Paulo Licciardi

Medikas Operatorius Santa Casa
Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 18 val. vak.
Gy. Vieta ir Konsultacija: Rua Silva Pinto, 444
PASTABA: Vyksta i namus bile valandą dieną, nakti.

Dr. ADOLPHO TAUBKIN ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai (ipotekos, žemės pirkimas bei pardavimas ir t. t.) Skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita, 2, antras aukštas, Tel. 2-4214
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 1 iki 5 val vak
KALBA LIETUVIŠKAI.

DR. A. CANDIA

Venerinės ligos:

TRIPERIS (Visose stadijose - aštrus ir kroniskas.)
SIFILIS. Priėmimas nuo 9 - 12 ir nuo 3 - 7.
Sėkmadieniais nuo 10-12.

Rua Barão de Itapetininga, 242, 3 aukštas.
Telefonas: 4-0218

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

MIGUEL OCOUGNE

R. 15 DE NOVEMBRO, 193 sobreloja Tel. 2-6393.
S. PAULO

Daro vertimus iš visų kalbų ir paruošia visokius dokumentus, kaip antai: cart. professional, carteira de identidade.

KALBAMA LIETUVIŠKAI.

LIETUVIAI, DĖMESIO!

Kiekvienas pasistenkite pažinti

SIUVYKLĄ LIETUVĄ

KAIZO ŽEBRAUSKO

Čia yra didelis pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Už darbą garantuojame.

Lietuvių siuvyklų yra daug, bet SIUVYKLA LIETUVA tik viena.

Rua General Ozorio Nr. 161. — S. PAULO

Carminativo Plazuka

Yra išbandytas kaip geriausias medikamentas, vaistas, nuo ligų: skilvio, kepenų, vidurių, galvos skaudėjimus, svaigulio ir kitų ligų.

Gera sveikata?
Carminativo Plazuka

Parduodamas visose vaistinėse Sandelis: Bueno Cia. Rua Maria Candida, 187, S. Paulo
Reikalingi atstovai i interiora

Kur tik busi,
neuzmirsk "Aido"

Jis parduodamas;

Stotyje «Luz», prie Centralinio Pašto durų ir kampo; Largo da Sé prie laikrodžio ir Vila Prudente bondės sustojimo vietos; Bom Retiro; Baužio krautuvėje - rua Aymores ir kampo pas rua Carmo Cintra; Koskoje - kampo J. Paulino ir Silva Pinto; V. Anastazijoj Kirilausko krautuvėje; V. Zelina: J. Bernoto krautuvėje - rua 3 N.º 4 Jurgelevičiaus krautuvėj prie bažnyčios; Mokoje - kampo pas rua da Mooca ir av. Paes de Barros kioskoje. Visose miesto dalyse pas platintojus ir Aido redakcijoj. Rua Oanindó, 478 Stankevičiaus krautuvėj; Lajoje, kioskoj prie stoties.

SANTO ANDRÉ:

S. P. R. stoties kioskoj.

SANTOS:

S. P. R. Geležinkelio stoties kioskoje.

PASTABA: Jei kurioje nors S. Paulo miesto dalyje arba kuriam kitam nors mieste nėra įsteigtos Aido pardavimo stoties ir kur tik gyvena didesnis būrelis Lietuvių, praneškite redakcijai, o redakcija tuoj pasirūpins. Aidas turi būti visur pardavinėjamas, visur platinamas. Nė vieno kampo lie nelieka, kur nebūtų Aido

DANTU GYDYTOJAS JOSE LEVKOVICH

Rua Silva Pinto 264 (antigo 46) Bom Retiro. Atsižvelgdamas į sunkų laiką nutarė sumažinti kainas už dantų gydymą ant pusės kainos, kaip antai: ištraukti dantį be skausmo 5\$000; plomba cimburo purceleno 8\$000.

Kalbama lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai.

Daromi Visok Spaudos darbia

Primami uzsakimai is provincijos

Darbas atliekamas greitai

ir svariai, visokioms spal-

voms, pigiausiomis kainomis

Pirmoji Lietuviska

SPAUSTUVĖ

Rua da Mooca, 1721 Tel. 2-1123

LABORATORIJA — MEDICINISKAS IŠ- TYRIMAS

(Nugarakaulio, smegenų, kraujo šlapimo ir išmatų)
Tikras ir geras

Dr. A. KANDIA IR M. KOGANO

Rua Barão de Itapetininga 242, 3 aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9-11 ir nuo 3-6. Sėkmadienį nuo 10-12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS YRA "Lietuvių Aidas Brazilijoj"

nes jis remiamas tik savų skaitytojų. Jei dar nesi
"Aido" prenumeratorių, tuojaus stok į ju eiles

KAVA "DOM BOSCO"

Lietuviai visur reikalaukite ir pirkite kavą DOM BOSCO. Tai gryna pirmos rūšies kava.

Sociedade Torrefação de Café
"Dom Bosco" Ltda

Rua da Mooca, 305-A Tel. 2-1123

Dr. A. Jazara Snege

(Maskvos gydytojas 1914 m.)

Vidujiniu, veneriniu ir moterisku ligu spec listas, chirurgas.

Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak Ladeira Porto Geral, 12, salės 4 ir 5,
(Kampas rua Boa Vista ir 25 de Março)

Gyvenamoji vieta ten pat 5 andar Tel. 2-5668

Dr. S. Meitin

Diplomuotas Vokietijoje, Rygoj ir Rio de Janeiro.

Vidujiniu ir nervų, reumatizmo ir nuomaro ligu specialistas. Gonerėja - Sifilis. Gydomas kalnų saule. Ligonius priimakasidona nuo 2 iki 6 val. vak. suse kalbama lietuviškai.

R. Barão de Itapetininga, 139 1-mas aukštas tel. 4-1705

VOKIECIŲ FOTOGRAFIJŲ ĮSTAIGA

"BERNARDO"

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat ir su dažais.

Darbas greitas sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikais. Dar ir fotografiju

Arthur Schamidt

Rua São Caetano 447 (senas, 103-111 S. Paulo) Telefono 4-765.

Vietos Lietuvių Gyvenimas

AUKSTUOLIS ISVYKO LIETUVON.

Spalių 25 dieną buvęs Lietuvos įgalijotas ministeris ir nepaprastas pasiuntynis Pietų Amerikoje apleido tą šalį ir itališku laivu išvyko Lietuvon. Su juo drauge važiavo ir buvęs atstovybės sekretorius Blavesčius.

Kai kas sako, kad Pietų Amerika tai galas diplomatijos. Taip rašė vienas Argentinos lietuvių laikraštis. Šioji tiesa pasitvirtina. Kiek tik buvo čia atsiustu diplomatu, visi jie grižo be vilties aukščiau pakilti. Taip buvo su Daukantu, Mačiuliu, Gaudium, Kučinskiu, taip dabar išvyko ir su Aukštuolu ir Blavesčiumu.

Krsp.

GALIMA ISLOSTI 100%000.

„Lietuvis“ paskelbė konkursą kas irodys, kad lietuvis gauna pašalpą, tas gaus 100% Zinoma, dėl tokios sumos, nie kas neišrodinė. Jei „Lietuvis“ butu pasiūles bent porą kontu, tai lengva butu iš jo „išgrajili“ „Lietuvis“ sako, kad visa laiką jisai išsilaukė vien tik iš skaitytojų! Matote, koks tas laikraštis „popularus“ Bet gi kaip reikėjo išmokėti raudžių rinkėjui algą, tai nepajėgė ir dėl to buvo net byla iškelta, kuria prakąšo, kaip Zablockis su miulu. Jeigu nenorėtume, kompromituoti vienos ištaigos, galėtume parodyti, kas „Lietuvio“ raudžių rinkėjui išmokėjo 2.000% algos, kurią „Lietuvio“ redaktorius norėjo nusukti.

LAISKAS IS REZENDE

Vienas musu skaitytojas ir geras bičiulis rašo:

Lietuvių yra išsiplaškusiu po visą Brazilija. Kur tik nevažiuos, ten rasi lietuvi. Rezende miestuke, tarp Rio ir São Paulo, taip pat yra kelionika lietuvių, kurie dirba prie statybos. Čia statomae karo mokykla, tai tarp daugelio svetimsalių, yra ir lietuviu, kurie turi gerus darbus, visi beveik yra amatininkai, vienas net enkaregadas. Uzdriba nebloga, daug geriau, negu S. Paulyje. Beveik visi svetimsaliai uždriba geriau, negu vietiniai darbininkai.

Lietuviai čia gyvena neperblogiausia, tačiau kultūrinu atžvilgiu, tai atsilike. Jie visi nesidomi lietuviška spauda, neskaity lietuviško laikraščio.

Gaila kad musu tautiesiai tokie apsileide, tokie nerangus prie kultūrinio darbo. Visti uždriba gerai, gyvena gerai, tai kodėl rodos, nepaaukoti porą milreisų spaudai ir skaityti laikraštį. Juk laikraštis mums pasako viską, kas dedasi pasaulyje ir antra sulauko mus kiems niekniekiamis gėrimams, o spaudai bijoma milreisais išleisti. Tai negražu.

Mums lietuviams reiktų daugiau kreipti dėmesio i lietuviška spaudą kuri mums duoda dvejopą naują: duoda ivairiu žiniu iš pasaulio, parodo kas dedasi pasaulyje, Tiesa, nesigailima viso nuo nutaitėjimo. Tad pamilkime spauda ir skaitykime.

J. V-kis.

SUNKEJA GYVENIMAS.

Europos karas sunkiai atsiliepia ir i Brazilijos gyvenimą. Daugelis fabriku negaudami žaliavų iš Europos, mažina darbą, ir atleidžia darbininkus. Maisto produkta tuo tarpu darosi brangesni. Nors valdžiakovoja su kainu kėlimu, tačiau sunku. Pragyvenimas darosi sunkesnis. Jei karas išgėiau prasites Europoje, gali ir labai pasunkėti. Dabar džiaugiasi tie, kurie gyvena ukiuose ir turi po žemės sklypeli, nes jie jokio krizio nejaus.

Darb-kas.

PROF. BACEVICIUS DAR NEISVYKO.

Pianistas prof. Vytautas Bacevičius dar neisvyko i S. Paulyje Ameriką dėl vykstančio karo Europoje. Tačiau, vis dėl to profesorius mano Brazilija apseisti greitai ir pasiekti S. Paulyje Amerikos lietuvius brolius.

PADEKA

Zemiau pasirašes, Kazys Puodžiunas, vedes, gyvenantis São Paulo mieste, Rua Matarazzo, 210, sirgau ilgą laiką ir nesikėliau iš lovos, nežurint to, kad emiau vaistus rekomenduotas ivairiu gydytoju Turėjau dideli galvos ir viso kuno skausmą, negalėjau nei valgyti nei miegoti, nei dirbti. Jau maniau nebepagysiu. Tačiau likimo žvaigždė dar man sušibo ir gavau patarima kreiptis pas Dr. Paulo Licciardi, iš Rua Silva Pinto 444, Bom Retiro. Besigydydant tuojau pradėjau jausti pagėrėjimą ir, pagaliau, visai likau sveikas. Siandieną jaučiuos v. sa. pagyjes ir už tai dėkoju per šį laikraštį minėtam Gydytojui.

„Teisingumo“ Nuostatai, kuriu Turi Laikytis Kariaujančios Salys

(Tasa iš 3-tjo pusl.)

zinta, kad tai nežmoniška priemonė, priešinga žmoniškumo principui, ir todėl po karo buvo padaryta tarptautinė sutartis, kurią pasirašė beveik visos valstybės, kad nei viena jų ateities karuose nuodingu duju nevertos. (Deja, kapitalistinėj Amerikoj duju bom bos vartojamos prieš streikuojančius darbininkus!)

Tarptautinės sutartys sako, kad salis, kuri karo metu sulautys šitas taisykles, po karo turės atlyginti už padarytus nuostolius.

Todėl rekomenduoju Dr. Paulo Licciardi visiems, kaip sąžiningą Gydytoją. Leidžiu šia mano padėka skelbti laikraščiuose.

Kazys Puodžiunas.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

J. ADOMAITIS — adresą, pakeisime. Parašykite iš savo apylinkės apie darbininku gyvenimą.

J. NAVIKAS — Adresą pakeisime. Prašome kreiptis vietiniam paštan.

PETRAS GUDAITIS — Pini-gus 20° gavome, širdingai dėkojame. Laikraštį siuntinėsi-me. Idomu žinoti apie Paran-os darbininku gyvenimą. Parašykite.

J. VISOCKIS — Laišką ir ži-nučių gavome. Dėkojame.

GATAVOS KARTEIROS.

Šią savaitę išimtos iš De-legacia de Estrangeiros kartei-ros de Identidade Modelo 19 šiems asmenims.

- Waldemar Milius,
- José Zarnauskas,
- Antanas Pigagas,
- Bronė Sabaliauskaitė Pigaga
- Sofia Satas,
- Liudvikas Kartanas,
- Petronela Vasiliauskas,
- José Pastor,

ATVYKTI I REDAKCIJA

Vanda Makutėnas, Vado-vas Mizutavičius, Silva Meidun- nas, Juozas Maskoliunas, Jo- nas Tyla.

BUS IDENTIFIKUOJAMI NUMERIAI.

Kitą savaitę bus pašaukti identifikuočis numeriai:

- Spalių 28 nuo 8001 iki 8200
- Spalių 30 nuo 8201 iki 8500
- Spalių 31 nuo 8501 iki 8800
- Lapkri 1 nuo 8801 iki 9100
- Lapkri 3 nuo 9101 iki 9400
- Lapkri 4 nuo 9401 iki 9600

Skelbiame visos savaitės numerius, bet, primename, kad gali buti pakeitimų prieš bu-simas šventes visų šventu ir vėlinju dienas. Kuriems žpuls lapkričio 2 d. eiti identifiukuotis tie turi patkrinti savo nume-rius lapkričio 1 d. laikraščiuose

REIKALINGAS DARBININKAS MIESTE ANT SAKAROS

Reikalingas darbininkas be šeimos, kuris sutiktu dirbti šakaroje pačiame S. Paulo mieste. Darbas sode ir kieme Pilnas užlaikymas ir alga. Kreiptis: Rua Vergueiro 565, Villa Mariana,

VAIKAS SIUVYKLON.

Skubiai reikalingas vaikas siuvyklon. Kreiptis: Rua Duque de Caxias 257.

PARDUODAMA KRAUTUVE

Parduodama maisto produk- tų ir gėrimu krautuve už 12:000°. Yra kava! malti maš- na ir kiti irengimai. Kreiptis: Rua Newton Prado, 606, Bom Retiro.

PAIESKOJIMAS

Tiesko JULIJA KARDELIENE savo sunaus Kazimero Karde- lio. Motina turi išgyjusį su- savą nama ant Villa Prudente Rua Tamanduatehy, 52. Pra- šau atsiliepti ar žinanėiu pra- nešti jo gyvenamą vietą.

KONSULATAS PAIESKO

Lietuvos Respublikos Kon- sulatas São Paulo prašo pas- kelbti šią skelbimą:

Gauta žinių kad Jungtinė se Amerikos Valstybėse, Wer- cester mieste mirė Pranas Ten kevičius, arba Tankus, kuriuo sesuo Morta Tenkevičius gyv. Lietuvoje gavo velionies dali palikimo, o velionies brolis Jo- nas Tenkevičius, gyv. Braz- ilijoje, kuriam taip pat priklaus o pilikimo dalis. Šiuo reikalu Jonas Tenkevičius yra prašo- mas atsilankyti i Lietuvos Kon- sulata, Rua Aureliano Couti- nho 88 São Paulo.

Reumatizmas ???

Kroniškas ar aštrusis reu- matizmas. Ekzema, votys ir skauduliai. Gydymas moderni- kas, Terapia moderniškausia DR. PAULO LICCIARDI, Rua Silva Pinto, 444. (Bom Retiro) São Paulo, telefonas: 5-4175 Priima nuo 15 ligi 18 val. Apžūrėjimas 20\$000.

Villa Beloje parduodamas didelis namas ir žemės skly- pas. Dėl salygu teirautis Aido redakcijojė.

PARDUODAMAS NAMAS.

Parduodamas namas, kam- barfo, virtuvės teraso. Žemės sklypas 13X27. Av. Parque Villa Prudente No. 7. Kaina 10 kontų. Bonde 32.

Bom retire parduodama krautuve, ant Rua Newton Pra do 606, apie kitokias informac- ijas kreiptis pas sr. Julio Ligeika, ant patios gatves, rua Newton Prado, 59E.

Cartorio da Alberto Netto

Registro de Titulos e Documentos.

3° Oficio
vairių dokumento registracijo- amseniškų, organizacijų istatų kontraktų, valdymo, visoki iudijimų tr tt.

Largo do Thesuro 20
Tel.—3-8013

Mokėdamas po 10\$ menes

ngisivarčysi savo dokumentus ir gausi KARTEIRA DE IDEN- TIDADE MODELO 19. Šiomis salygomis parengia dokumentus ir padeda išganti karteira Aido redakcija. Parengia visus reika- lingus dokumentus svetimšaliams greitai, pigiai ir saginingai. Kreiptis galima kasdien nuo 8 val. ryto ligi 8 val. vakaro ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto ligi 12 val. dienos.

Rua da Mooca, 1721. Telephone 2-11 3

DR. LUIS ABINADER

Gydytojas.
Gonorėja, Gydymas greitas ir be skausmu
Moteru Ligos. - Reumatizmas ir Astma
Av. São João No. 578, 2°. aukstas, 21 Aparta- mentas, Telefonas: 4-7069.

Ligonius priima nuo i ki 2 ir nuo 14 ligi 18, 30 val.

Dantu Gydytojas

Dr. Waldemar P Magalhães

Rua da Mooca, 1659 (Prie Aido Redakcija
Tiscod irna traukia tisu. Kainos pigios. Ligonius priima: Anirt iadieniais, trečiadienis ir penktadieniais.